

یک طفل کارگر افغان - در ناحیه پلچرخه شهر کابل رمة گوسفند را بخاطر امرار معیشت می چراند. نوامبر ۲۰۱۷. عکس ©: جونل ون هود

اندازه گیری میزان استرس های خانوار

معرفی شاخص استراتیژی مجادلوی چندین سکتوری برای افغانستان (mCSI)

موسسه آکسفم شاخص استراتیژی مجادلوی چندین سکتوری (mCSI) را توسعه داده است تا برای جامعه بشردوستانه (موسسات بشر دوستانه) افغانستان یک ابزاری را فراهم کند که بوسیله آن تأثیر کمک های نقدی (بخصوص اهدای پول نقد به مقاصد مختلف) (MPCGs)، را با استفاده از معلومات جمع آوری شده از ولایات ننگرهار، هرات، کندز، کندهار و کابل نظارت و بررسی شود. این پروژه از سوی اتحادیه اروپا و بودیجه داخلی موسسه آکسفم تمویل شده است.

تمویل شده از سوی
بخش حفاظت مدنی
و کمک های بشردوستانه
اتحادیه اروپا

www.oxfam.org

این سند بیانگر و شامل فعالیت های کمک های بشردوستانه که به حمایت مالی اتحادیه اروپا تحت پوشش و اجرا درآمده است، میباشد. نظریات که در این سند ابراز شده اند به هیچ وجه منعکس کننده دیدگاه رسمی اتحادیه اروپا نبوده و کمیسیون اروپا در قبال هر نوع استفاده از معلوماتی که حاوی این سند می باشد مسئولیت ندارد.

معرفی

موسسه آکسفم شاخص استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری (mCSI) را توسعه داده است تا برای جامعه بشردوستانه افغانستان یک ابزاری را فراهم کند که بوسیله آن تأثیر کمک های نقدی (بخصوص اهدای پول نقد به مقاصد مختلف) (MPCGs)، را به گونه موثرتر و مکرر نظارت و بررسی نمایند. استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری (mCSI) در ولایات چون ننگرهار، هرات، کندز، کندهار و کابل مورد آزمایش قرار گرفته است تا اعتبار آن را به عنوان پیش بینی کلی استرس خانوار مورد بررسی قرار دهد. محصول و نتایج شاخص استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری (mCSI) و طرز العمل همراه آن در این گزارش ارائه شده است. استفاده از شاخص استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری همراه با سایر ابزارها برای بررسی نیازهای بشری، نظارت پس از اجرای فعالیت، تحلیل و تجزیه و ارزیابی امور توصیه میشود.

شاخص استراتژی های مجادلوئی چیست؟

یک استراتژی واحد مجادله با چالش عبارت از اقدامی است که از سوی یک و یا هم تمامی افراد یک خانواده در موقع که صدمات مانند آفات طبیعی و جنگ و خسارات که آنها را بیشتر از حد معمول تحت فشار قرار میدهد، روی دست گرفته میشود. متعاقباً شاخص استراتژی مجادله با چالش ها (CSI) مجموعه ای از شاخصه های است که ممکن از سوی خانواده ها جهت مبارزه در برابر شرایط دشوار و تحت فشار روی دست گرفته شوند. سازمان های بشردوستانه می توانند بجای اتکای کامل روی شاخصه های تخمینی سکتوری، از شاخص استراتژی های مجادله با چالش (CSI) برای پی بردن به وضعیت کلی فشار و مشکلات خانوادگی با تخمین و اندازه گیری میزان و شدت استراتژی های مجادله با چالش ها استفاده نمایند.

موارد استفاده و تحلیل و تجزیه شاخص استراتژی های مجادله با چالش ها (CSI) که از سکتور مصونیت غذایی منشا گرفته است، برای سنجش و اندازه گیری پاسخ ها و عکس العمل ها در برابر فشارها و مشکلات تحت چندین سکتور و برنامه ها گسترش یافته است. شاخص استراتژی های مجادلوئی چندین سکتوری (CSI) و یا هم (mCSI) در مطابقت با شرایط جامعه افغانستان طرح شده است که حاوی ۱۱ شاخصه و یا استراتژی می باشد و همه آنها بمنظور ایجاد سهولت در استفاده روش مقیاس تخمینی برای تمامی فشارها و مشکلات خانوار طراحی شده اند.

شاخص استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری (mCSI) چگونه طراحی گردید؟

شاخص استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری (mCSI) در سه مرحله توسعه یافته است. در مرحله نخست، یک فهرستی از استراتژی های مجادله در برابر چالش ها بر اساس رفتارهای موجود در افغانستان از طریق مشورت های متعدد با سازمان های بشردوستانه، گروه های سکتوری و گروه های کاری تخنیکی مربوط توسعه یافت. در مرحله دوم، ۲۰ بحث گروهی در ولایات ننگرهار، هرات، کندز، قندهار و کابل برای جمع آوری نظریات مردم محل در باره لست استراتژی های پیشنهاد شده انجام یافت. همچنین تمرینات مشترک را با مردم محل راه اندازی کردیم تا روی هر یک از استراتژی/روش مجادله با چالش ها فکر کنیم و شدت و خامت شرایط را بر اساس تأثیرات که یک استراتژی/روش روی سلامتی خانواده بجا گذاشته است، درجه بندی نماییم. سپس ۲۰۰۰ سروی خانوار بمنظور ایجاد اطلاعات کمی انجام یافت تا از درستی و اعتبار هر یک از استراتژی ها آزمایش بعمل آید. در نهایت، شاخص استراتژی های مجادلوئی چندین سکتوری (mCSI) به لسان های دری و پشتو ترجمه شده و برای سهیم ساختن آن با جامعه بشری (سازمان های بشردوستانه) آماده گردیده است.

یکی از مطالعات که افزون بر این انجام یافته است، دوره های فراخوان ۷ روزه و ۱۴ روزه (مدت های ۷ روز قبل و ۱۴ روز قبل از انجام سروی) را به آزمایش گرفته است و دریافته است که استفاده از دوره فراخوان ۷ روزه با شاخص استراتژی های مجادلوئی چندین سکتوری (mSCI) بسیار مناسب واقع میشود؛ چون در مدت بیشتر از این مشاهده شده است که استراتژی ها و روش اتخاذ شده در برابر مشکلات از سوی خانواده ها "بی اهمیت" خوانده شده است زیرا خانواده ها در برابر اتخاذ استراتژی ها و روش های که در گذشته دور تر در برابر مشکلات اتخاذ نموده اند، از خود بی اعتنایی نشان داده و از آن یاد آور نمی شوند. آخرین نسخه شاخص استراتژی مجادلوئی چندین سکتوری (mSCI) حاوی استراتژی ها از سکتور های مختلف است و با ۹ شرایط مختلف آسیب پذیری خانواده ها یک ارتباط مثبت دارد: (۱) خانواده های طفل دار که به حد کافی مصونیت ندارند؛ (۲) خانواده های که در خانه های ویران بسر می برند؛ (۳) خانواده های که دارای زن حامله و یا زن شیرده باشد؛ (۴) خانواده های که در سه ماه اخیر

کمک های بشردوستانه را دریافت نکرده اند؛ (۵) خانواده های که دارای یک عضو معلول است؛ (۶) خانواده های که در حال حاضر یک منبع عایداتی ندارند؛ (۷) خانواده های که دارای بیشتر از ۷ تن عضو باشند؛ (۸) خانواده های که دارای بیشتر از ۳ طفل زیر سن ۵ سال است؛ (۹) خانواده های که سرپرست آن در مریضی مزمن بسر برده و یا هم دارای معلولیت باشد. لازم به ذکر است که یافته های تحقیق نشان میدهد که شرایط آسیب پذیری خانواده ها یک موضوع پیچیده و چند بعدی است که در همچو وضعیت، مثلث سازی شاخصه ها و ابزار ها بعنوان یک روش عالی همچنان باقی می ماند.

چه وقت و چگونه باید از شاخص استراتژی های مقابله با چالش استفاده کرد (mSCI)؟

این ابزار برای جامعه بشردوستانه (سازمان های بشردوستانه) توسعه داده شده است تا در موارد پول نقد، برنامه ریزی های مبتنی بر بازار و ادغام شده در شماری از سکتور ها مورد تطبیق قرار گیرد. این وسیله میتواند از سوی هر نهاد بشردوستانه بصورت انفرادی، کلاستر یا گروه های بشردوستانه بمنظور تحلیل و تجزیه محیطی، نیازسنجی ها و نظارت و ارزیابی برنامه ها بکار برده شود. شاخص استراتژی های مجادلوی چندین سکتوری (mCSI) می تواند در هر نوع پرسشنامه و یا بخش مشخص یک سند به سادگی ملحق شود.

برای جمع آوری اطلاعات با استفاده از شاخص استراتژی های مجادلوی مقابله چندین سکتوری (mCSI)، سوالات و مراحل نهفته در نمونه زیر را به سادگی دنبال کنید تا از پاسخ دهنده در مورد اینکه به چه میزان کدام یک از استراتژی مقابله با چالش را در جریان هفت روز گذشته اتخاذ نموده اند، اطلاعات بدست آورید. پاسخ ارایه شده برای هر یک از ۱۱ استراتژی ذکر شده سپس باید در ستون «میزان دفعات» جدول به ثبت رسند. به خاطر داشته باشید که پاسخ برای میزان دفعات همواره باید در بین عدد صفر و عدد ۷ واقع گردد. حتی اگر یک خانواده عین استراتژی را چندین مرتبه در یک روز بکار برده باشد، آن روز ۱ مرتبه بحساب میآید.

قابل ذکر است که در جریان سروی باید روی زمان پاسخدهی تأکید صورت گرفته و به گونه مکرر برای پاسخ دهنده یادآوری صورت گیرد که زمان در پرسش از روز نخست سروی آغاز شده و به گذشته بر میگردد (به عبارۀ دیگر باید پرسش شود، « در جریان هفت روز گذشته» و یا «از پنج شنبه گذشته به اینطرف» نه اینکه «هفته گذشته» و یا «هفته قبل»). در غیر اینصورت، پاسخ دهنده ممکن است پاسخ هایی را در مورد اقدامات وی که در برابر چالش ها اتخاذ کرده است خلاف دورۀ ۷ روز گذشته (به عبارۀ دیگر، دوره فراخوان) ارایه کند.

نمونه شاخصه های پیشنهادی برای افغانستان (استراتژی های مجادلوی چندین سکتوری) (mCSI):

شماره	استراتژی/روش مقابله با چالش ها	میزان وخامت وضعیت (W)	تعداد دفعات (F)	نمره (W x F)
۱	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آنرا حد اقل یک عضو خانوار تان (مرد یا زن) از غذای ناخوشایند، کم کیفیت و کم ارزش استفاده کرده است؟	۱		
۲	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آن را حد اقل یک عضو خانوارتان (مرد یا زن) غذای کم خورده است تا اطفال خوردسال بتوانند غذای کافی بخورند؟	۱		
۳	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آن را خانواده تان مصرف مجموعی آب را در خانه کاهش داده است (آب برای نوشیدن، شستشو، پخت و پزوغیره)؟	۱		
۴	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آن را خانواده تان از آب نامطمئن منابع باز استفاده کرده است (آب جوش ناشده/تصفیه ناشده)؟	۱		
۵	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آنرا خانواده تان از دوستان و اقارب غذا و یا پول نقد برای خریداری غذا و اجناس ضروری خانه به قرض گرفته است؟	۲		
۶	آیا خانواده تان فعلاً در یک خانه نسبتاً ویرانه، سرپناه موقتی، پناهگاه بسیار مزدحم/دسته جمعی، خیمه، طویله خانه و یا فضای باز زندگی میکنند؟	۲		
	نکته: هرگاه خانواده در مکان های فوق در هفت روز گذشته زندگی کرده باشد عدد ۷ بگذارید.			

۷	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آن را حد اقل یک عضو خانواده (مرد و یا زن) اوقات غذا خوردن را نسبت به اوقات معمول (سه وقت غذا) کاهش داده است؟	۳
۸	در جریان هفت روز گذشته، آیا خانواده تان کدام اموال یا دارایی را در نتیجه صدمات یا حالت اضطرار که اخیراً پیش آمده است به فروش رسانده است (بشمول مواشی، زیورات، فرنیچر، وسایل برقی و غیره)؟	۳
۹	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آنرا حد اقل یک عضو خانواده تان (مرد یا زن) برای دریافت کار و یا هر نوع منبع عایداتی بشمول کار روزمزد، دست فروشی تلاش ورزیده است و یا هم به قصد پیدا کردن کار خانه را ترک کرده است؟ نکته: تنها به عضو خانواده بالای سن ۱۶ اشاره کنید.	۳
۱۰	در جریان هفت روز گذشته، چند روز آنرا اطفال خانواده (دختر یا پسر) بخاطر کار کردن و یا مصروفیت در کار های خانه (جمع آوری چوب برای آتش، انتقال آب، امور منزل و غیره) به مکتب نرفته اند؟	۴
۱۱	در جریان هفت روز گذشته، آیا حد اقل یک عضو خانواده تان تدوای یک مشکل صحتی خود را که وخیم بوده باشد، در نتیجه صدمات یا حالت اضطرار که پیش آمده است به تأخیر انداخته است؟	۴
نمره / امتیاز شاخص استراتژی مقابله با چند سکتور (mCSI) خانواده (مجموع نمرات از ۱ الی ۱۱)		

پس از اینکه پروسه جمع آوری اطلاعات تکمیل یابد، برای محاسبه نمرات (mCSI) هر خانوار به دو مرحله نیاز است.

مرحله ۱: نمره هریک از استراتژی را که در جریان ۷ روز گذشته از سوی خانواده برای مقابله با چالش بکار گرفته شده است را محاسبه کنید. برای هر یک از استراتژی، عدد را که در ستون تعداد دفعات جدول نمونه (F) به ثبت رسیده است را با عدد مقابل آن در ستون میزان وخامت وضعیت (W) به ثبت رسیده است، ضرب کنید.

مرحله ۲: نمره شاخص استراتژی های مجادولوی چندین سکتوری (mCSI) را محاسبه کنید. نمرات یا اعداد تمامی ۱۱ استراتژی های مقابله با چند سکتور (mCSI) را با هم جمع کنید تا یک عدد نهایی را برای هر یک از خانوار ها بدست آورید.

نمره (mCSI) خانواده های سروی شده به چهار ربع تقسیم بندی شده می تواند ۲۵٪ (ربع/بخش ۱) خانوارها با پائین نمره که سطح استرس یا مشکلات آنها پائین است و ۲۵٪ (ربع/بخش ۴) خانوار ها با بلندترین نمره که سطح استرس یا مشکلات بالا است (این موضوع در بخش ۵ گزارش مکمل تجزیه و تحلیل شده است و این گزارش در آدرس ذیل قابل دسترس است.....)

تمامی نهاد های بشردوستانه باید آگاه باشند که برای تعبیر و تفسیر نتایج نیاز است تا یک معیاد مشخص کاربردی تعیین شود. در این سروی ۴۰، ۸۰ و ۱۲۰ را ما بعنوان نکات شاخص انتخاب کرده ایم (بخش ۳، ۴ گزارش مکمل در این خصوص بیشتر جزئیات میدهد) ولی هر نهاد و پروژه نتایج را باید در پرتو فعالیت ها و شرایط مشخص شان تعبیر و تفسیر کنند.

نمونه های چگونگی استفاده از استراتژی های مقابله با چند سکتور (mCSI):

برای استفاده از شاخص استراتژی مجادولوی چندین سکتوری (mCSI) بعنوان بخشی از یک تحلیل و گزارش، روش های متعددی وجود دارد.

- حد اوسط نمرات شاخص استراتژی مجادولوی چندین سکتوری (mCSI) را برای یک گروهی از خانواده ها محاسبه کنید. بعنوان مثال، اوسط نمرات (mCSI) تمامی خانواده ها را به تناسب جمعیت منطقه گزارش دهید و سپس آنرا با اوسط نمرات (mCSI) گروه هاییکه خصوصاً آسیب پذیر محسوب شده اند مقایسه نمایند؛ طور مثال خانواده هاییکه سرپرست آنها زن هستند، خانواده هاییکه در یک ساحه جدیداً مسکن گزین شده اند، دریافت کنندگان کمک های قبلی و یا خانواده های که زمین ندارند.
- تغییرات در نمرات (mCSI) خانواده ها را محاسبه کنید. بطور مثال، هرگاه انحراف از حد معیاری آن به اندازه کم وجود داشته باشد، آن بدان معنی است که اوسط فشارها و چالشها برای تعدادی زیادی از خانواده یکسان است و هرگاه انحراف از حد معیاری آن به حد زیاد وجود داشته باشد، در اینصورت تفاوت های زیادی در میان خانواده وجود دارد که باید به این تفاوت ها پی برده شود.
- نمره شاخص استراتژی مقابله با چند سکتور (mCSI) در سطح هر خانواده را محاسبه کنید و سپس آنرا از عدد بالا بطرف پائین رده بندی کنید. خانواده ها با بلندین نمره (mCSI) می توانند برای شمولیت در برنامه ها مدنظر گرفته شوند.

این سند از سوی آقای مدهو سوبیدی با همکاری آقای ستوبرت کینت نگارش یافته است.

برای معلومات بیشتر و یا ابراز نظر در مورد این نشریه لطفاً به آدرس ذیل مراجعه نمایید.

policyandpractice@oxfam.org.uk

برای دسترسی به گزارش مکمل به این آدرس اینترنتی <https://oxf.am/2KcgW2B> مراجعه نمایید:

حق طبع و نشر این نشریه محفوظ است ولی متن آنرا میتوان برای مقاصد انجام دادخواهی، راه اندازی کمپاین، امور معارف و انجام تحقیق بشرط آنکه به ذکر منبع کاملاً حرمت گذاشته شود، استفاده کرد. مالک حق طبع و نشر این نشریه درخواست بعمل میآورد که تمامی این استفاده ها باید در نزد آنان به منظور ارزیابی نتایج و تأثیرات آن ثبت و راجستر شوند. برای کاپی کردن این نشریه در شرایط دیگر و یا استفاده مجدد آن در سایر نشریه ها و یا هم ترجمه و یا ایجاد تعدیلات در آن باید اجازه رسمی اخذ شود و ممکن است یک مبلغ هزینه از ایشان مطالبه شود.

منتشر شده از سوی موسسه آکسفم در افغانستان، مارچ ۲۰۱۸.